

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Een Kansrijke Start voor iedereen

Het verhaal over de eerste 1.000 dagen

Wat vind je in dit document?

Drie delen

1. Het verhaal

- ▶ Waarom een gezonde, Kansrijke Start cruciaal is voor ontwikkeling, gezondheid en welzijn van het kind, ook in haar of zijn latere leven.
- ▶ Waarom het van belang is om in de eerste 1.000 dagen te investeren met het oog op grote maatschappelijke thema's zoals preventie, kansengelijkheid en terugdringen gezondheidsverschillen

2. Landelijke ambities & speerpunten komende periode

Wat zijn de ambities en speerpunten in Nederland rond Kansrijke Start de komende jaren?

3. Ambassadeurs van de Landelijke coalitie aan het woord

In de lange versie van dit document vertellen de leden van de Landelijke coalitie Kansrijke Start waarom inzet op de eerste 1.000 dagen van groot belang is.

Voor wie?

Dit document is in afstemming met de Landelijke coalitie Kansrijke Start en de stuurgroep opgesteld, maar *voor iedereen* te benutten.

Voor iedereen die beroepsmatig betrokken is bij inzet op relevante domeinen voor de eerste 1.000 dagen (zoals preventie, kansengelijkheid, terugdringen gezondheidsverschillen, integrale aanpak, jeugdhulp, armoede etc.)

Voor iedereen die wil benadrukken waarom investeren in een Kansrijke Start van groot belang is. Bijvoorbeeld tijdens een presentatie, bijeenkomst of overleg.

Hoe benutten?

Soms wil je het verhaal in zijn geheel benutten, soms onderdelen ervan. Het is beschikbaar in PowerPoint, zodat er delen uit te 'plukken' zijn.

Waarom is **investeren in een Kansrijke Start** belangrijk?

Klik op de tekst en navigeer direct naar de juiste pagina.

1. In geen enkele andere periode worden zoveel mijlpalen bereikt. De basis voor het verdere leven wordt dan gelegd.

7. Deze levensfase biedt momentum om (aanstaande) gezinnen te helpen. En om kwetsbaarheid aan te pakken.

6. De omgeving in de eerste 1.000 dagen is van groot belang voor de verdere ontwikkeling in het leven.

5. De fase voor de zwangerschap heeft al impact.

4. Het is ook financieel aantrekkelijk om in een Kansrijke Start te investeren. En om hier samen aan te werken.

2. Het biedt een kans om in te zetten op kansgelijkheid en terugdringen van gezondheidsverschillen. Deze verschillen ontstaan in het jonge leven.

3. Preventie: het kan problemen voorkomen en de vicieuze cirkel van transgenerationale problemen doorbreken.

Zie ook het [filmpje](#) over het belang van de eerste 1.000 dagen op een mensenleven

Een Kansrijke Start
De eerste 1.000 dagen

Preventie

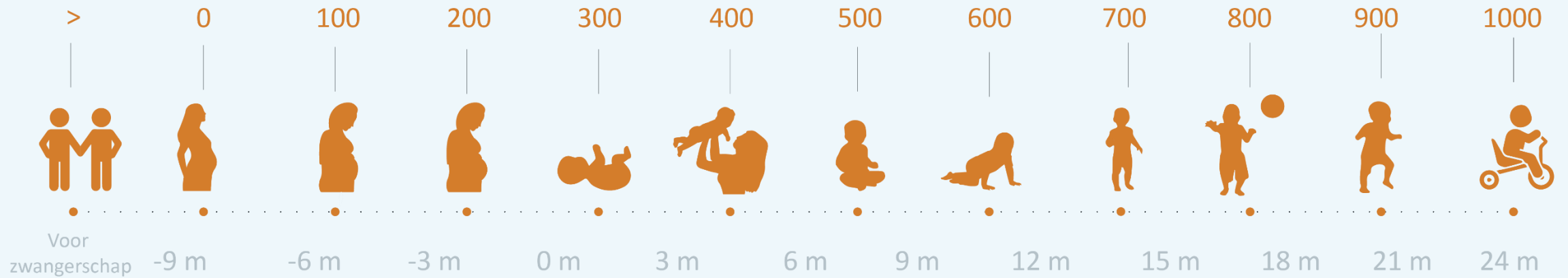
Kansgelijkheid

Terugdringen gezondheidsverschillen

De eerste 1.000 dagen: - 9 maanden tot 2 jaar

Voor, tijdens en na de zwangerschap

In geen enkele andere periode worden zoveel **mijlpalen** bereikt

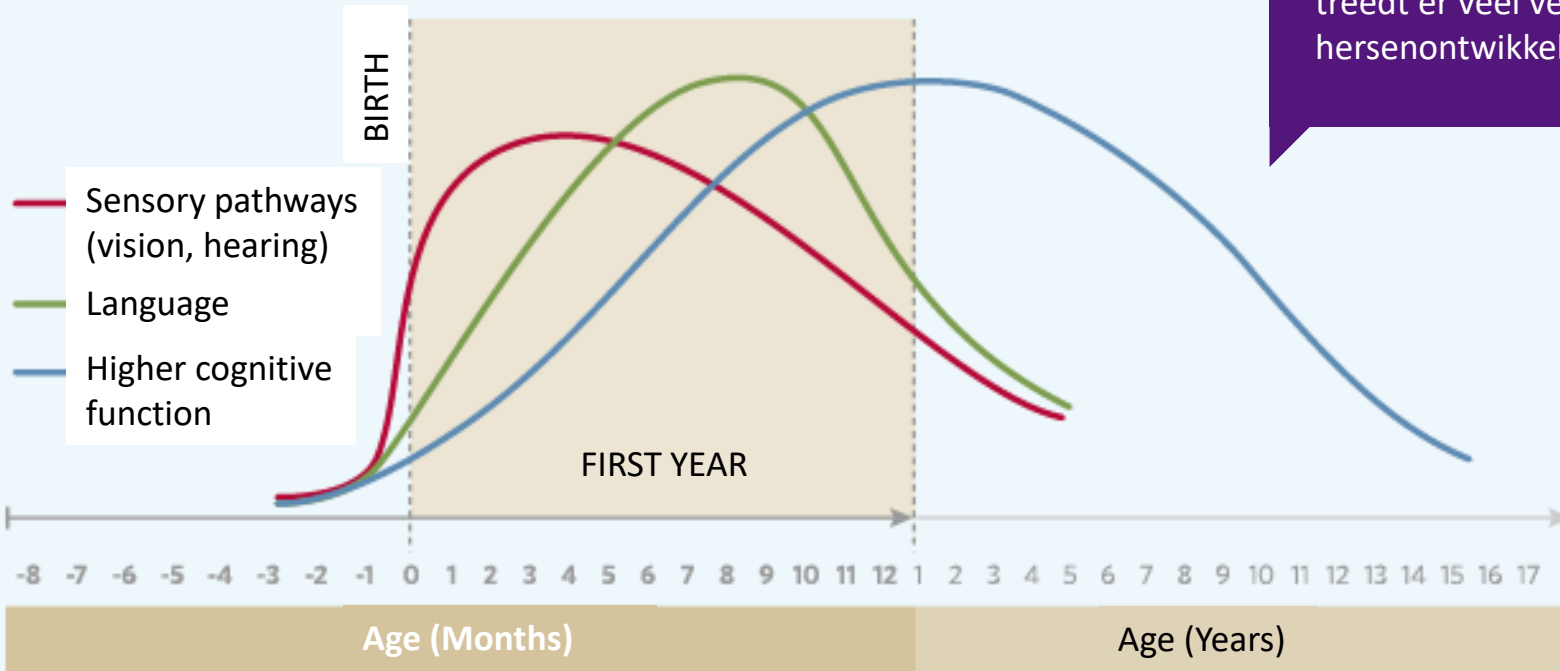
[Klik hier om terug te gaan naar de leeswijzer aan het begin van dit document.](#)

De eerste 1.000 dagen hebben grote impact op de ontwikkeling van het kind

De basis voor het verdere leven wordt in de eerste 1.000 dagen gelegd

Human Brain Development

Tijdens de eerste 1.000 dagen treedt er veel verandering in hersenontwikkeling op.

Van -9 maanden tot 2 jaar worden er in de hersenen verbindingen gemaakt met een snelheid van een miljoen verbindingen per seconde.

Een kans om in te zetten op **kansengelijkheid** en het **terugdringen van gezondheidsverschillen**

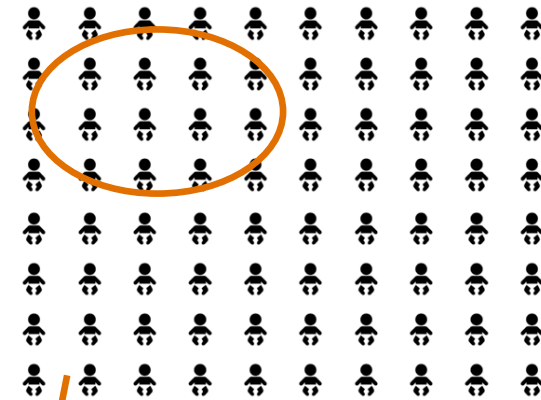
Risicofactoren

Meer dan 1 op de 6 kinderen heeft in de eerste 1.000 dagen te maken met **risicofactoren** die een belangrijke voorspeller zijn van fysieke en mentale problemen later:

- vroeggeboorte, een te laag geboortegewicht of een combinatie daarvan.
- sociale risicofactoren en gebrek aan beschermingsfactoren. Bijvoorbeeld financiën, wonen, werk en een netwerk.
- onbedoelde zwangerschappen.

Op het fundament van de eerste 1.000 dagen bouwen we de rest van ons leven.

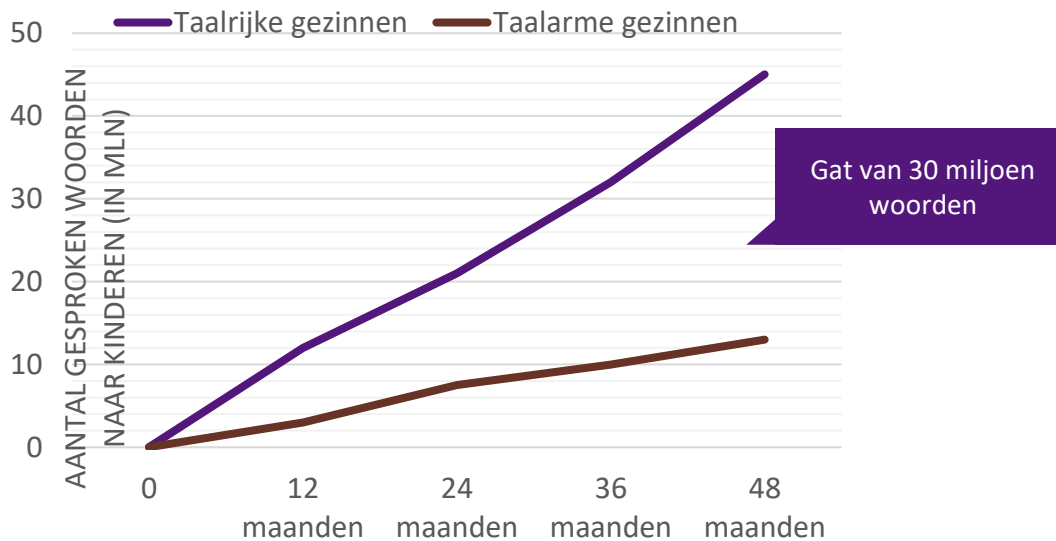
Circa 28.000 kinderen per jaar hebben geen goede start. Bij gebrek aan beschermende factoren is dit een groot risico op problemen later.

Ongeveer 1 op de 6 kinderen begeeft zich in een kwetsbare situatie bij de geboorte

Gezondheidsverschillen ontstaan in het jonge leven

Waar je wieg staat, bepaalt de ontwikkeling in het jonge leven voor een belangrijk deel.

Een kind uit een taalrijk gezin kent **2x zoveel** woorden en kan zich daardoor beter uiten en ontwikkelen (emotioneel en cognitief).

[Klik hier om terug te gaan naar de leeswijzer aan het begin van dit document.](#)

Het risico op kwetsbare situaties onder (potentiële) ouders in beeld
Bij kwetsbaarheid is er een disbalans tussen risicofactoren en beschermende factoren. De online Atlas Kwetsbaarheid voorspelt het risico op kwetsbaarheid onder (potentiële) ouders in Nederland op wijkniveau. Voor dit model zijn geanonimiseerde data van het CBS gebruikt.

Klik [hier](#) voor de kaart

Bij baby's van vier maanden in arme gezinnen is al vaker overgewicht te zien. Met twee jaar heeft 8% van de kinderen in Nederland overgewicht.

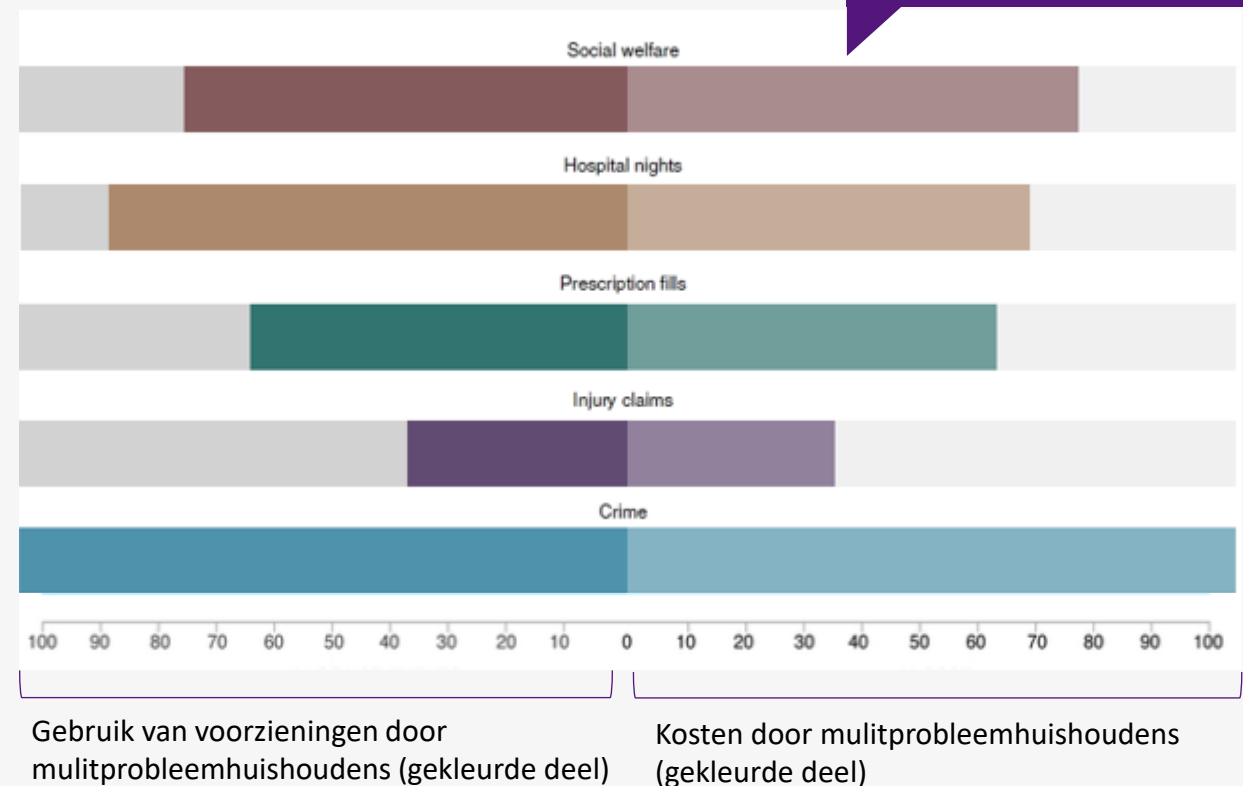
Een Kansrijke Start kan problemen voorkomen en de **vicieuze cirkel van transgenerationale problemen doorbreken**

Investeren in een Kansrijke Start = investeren in kansrijke generaties = investeren in preventie

- ▶ Een groot deel van de maatschappelijke problemen komt samen in een klein deel van de populatie die met 'early life risk factors' te maken heeft gehad.
- ▶ Een goede start in het leven versterkt weerbaarheid in kwetsbare situaties. Het kan de cyclus van problematiek van generatie op generatie doorbreken.

De 'high need – high cost' populatie

(multiprobleemhuishoudens) met 'early life risk factors' gebruiken een groot deel van de maatschappelijke voorzieningen en maken de grootste kosten (zie gekleurde onderdelen figuur).

Figuur: Dunedin studie (2020). Clustering of health, crime and social-welfare inequality in 4 million citizens from two nations

Investeren in een Kansrijke Start is ook **financieel aantrekkelijk**

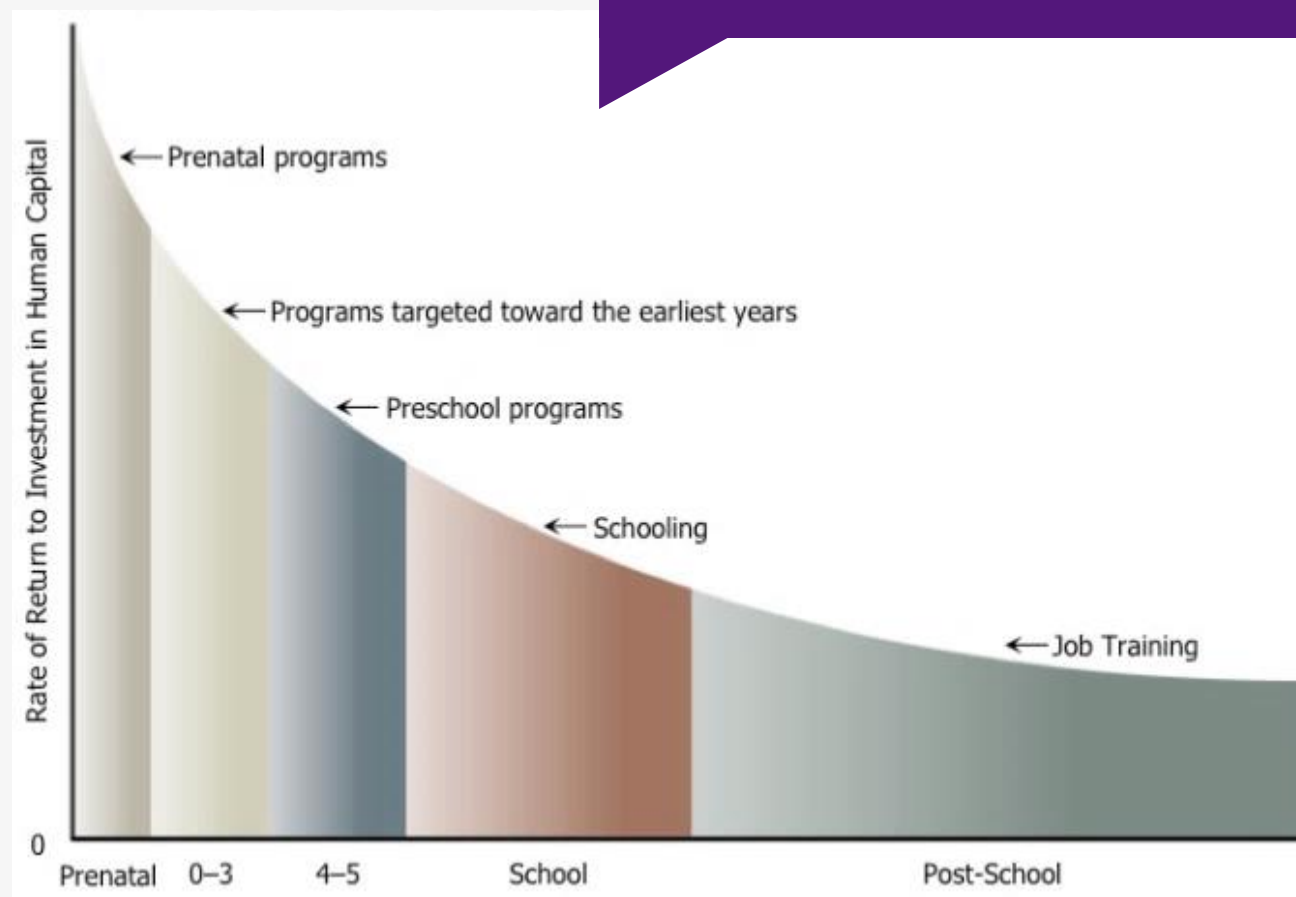
Met investeren in een Kansrijke Start voorkomen w maatschappelijke kosten. Hoe eerder we in het leven investeren, hoe hoger het rendement.

Naast profijt voor ouders en kinderen heeft kansrijke start maatschappelijk rendement: **investeren in de eerste 1.000 dagen kent een rendement van 7% - 10%.**

Ook voorkomen van onbedoelde zwangerschappen via Nu Niet Zwanger is financieel interessant (zie [link](#)).

Het is daarmee een financieel aantrekkelijke investering om maatschappelijke kosten te voorkomen.

“Investeren in jonge kinderen rendeert”
Nobelprijswinnaar James Heckman

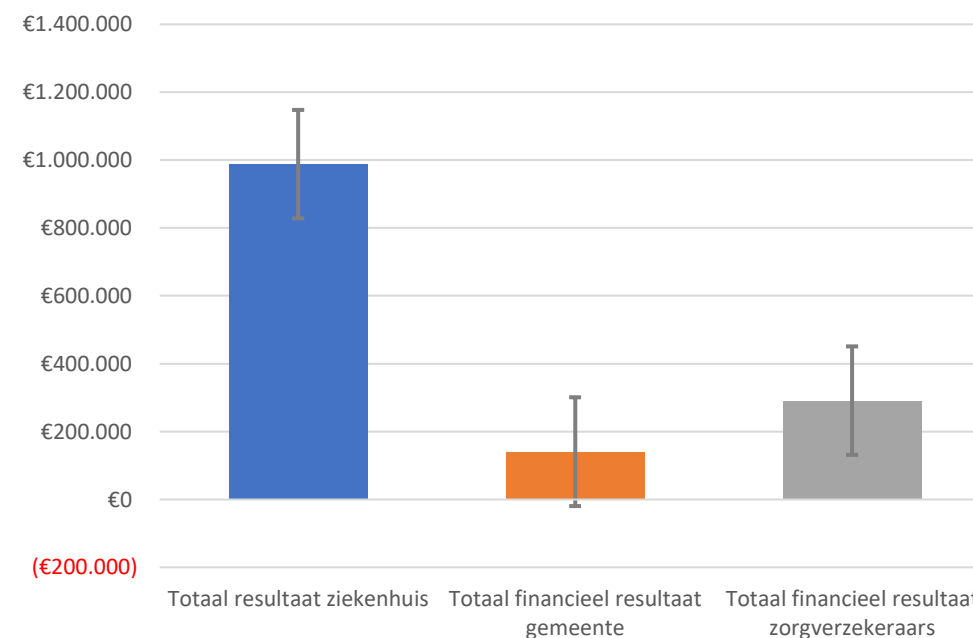

Figuur: The Heckman Curve – James Heckman

Samenwerken rond Kansrijke Start is ook financieel aantrekkelijk

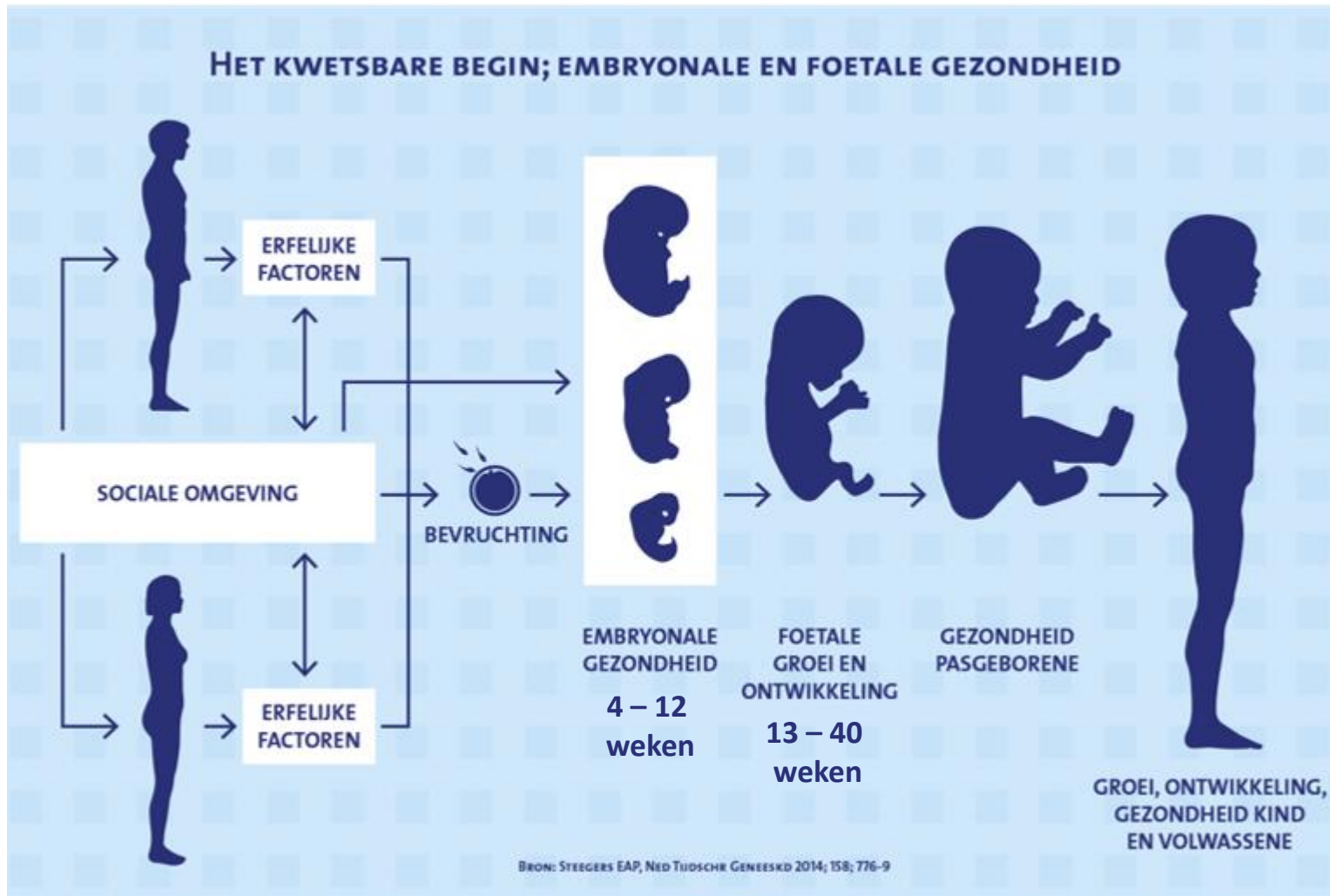
- Integrale **samenwerking rond gezinnen met verhoogde sociale en medische kwetsbaarheid loont naar verwachting kwalitatief én kwantitatief.**

De samenwerking rond (aanstaande) gezinnen uit het HagaZiekenhuis/JKZ met medische en sociale kwetsbaarheid loont voor alle betrokken partijen.

Figuur:
uit rapport 'Maatschappelijke kosten- en batenanalyse Integrale GezinsPoli' (AEF, 2021)
Opdrachtgever: VWS, Actieprogramma Kansrijke Start. N = ca. 700 (aanstaande)
gezinnen met medische en sociale problematiek

De fase **voor de zwangerschap** heeft al impact op het kind

Genetische factoren en sociale omgeving van beide ouders beïnvloeden de gezondheid van de embryo.

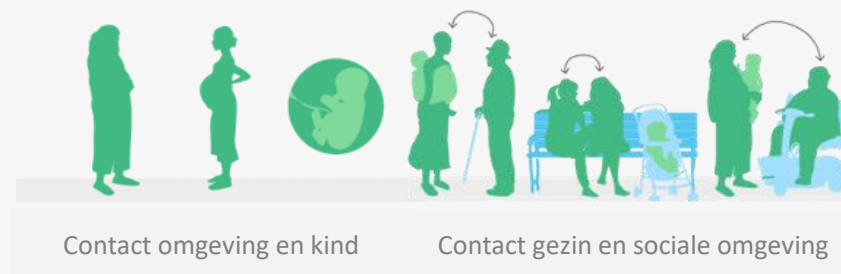
De oorsprong van gezondheid en gezondheidsverschillen ligt in de eerste 1.000 dagen van een kind. **De basis hiervoor wordt al gelegd vóór de zwangerschap.**

De omstandigheden van aanstaande ouders (o.a. psychisch en sociaal) hebben al voor de zwangerschap invloed op embryonale gezondheid. Denk aan roken, drinken en eten.

De omgeving in de eerste 1.000 dagen is van **groot belang voor de verdere ontwikkeling in het leven** en een veilige hechting met anderen

Al in de buik is de omgeving van het kind van groot belang: de omstandigheden in de baarmoeder hebben invloed op de groei en ontwikkeling van het ongeboren kind.

In de eerste levensjaren hechten kinderen zich aan hun ouders/ verzorgers en vice versa. Deze verbinding heeft invloed op de mogelijkheden tot veilige hechting in het verdere leven.

De dagelijkse omgeving van het gezin heeft grote invloed. Hoeveel support (aanstaande) ouders ervaren van familie, vrienden, andere ouders, burens, basisvoorzieningen in de wijk (zoals kinderdagverblijf) en werkgevers bepaalt de kracht van het gezin.

Ook de fysieke omgeving is van belang om gezond en veilig op te groeien. Hoe veilig is de buurt en welke mogelijkheden zijn er om te bewegen? Kunnen kinderen in een gezonde omgeving opgroeien (o.a. luchtkwaliteit)?

Deze levensfase biedt momentum om (aanstaande) gezinnen te helpen en **kwetsbaarheid** aan te pakken

Kwetsbaarheid is geen statisch gegeven maar een momentopname.

Zelfredzaam

- Risicofactoren spelen momenteel geen rol.
- Beschermende factoren zijn in relatie tot zelfredzaamheid toereikend om eventuele toekomstige risicofactoren op te vangen.
- Er is op dit moment geen extra ondersteuning nodig.

Potentieel kwetsbare situatie

- Minimaal één (psycho)sociale of medische risicofactor gesignaleerd.
- Beschermende factoren in relatie tot zelfredzaamheid zijn in principe toereikend.
- Om zelfredzaamheid te versterken wordt met het (aanstaande) gezin besproken of ondersteuning gewenst is.

Kwetsbare situatie

- Minimaal één (psycho)sociale of medische risicofactor gesignaleerd.
- Beschermende factoren in relatie tot zelfredzaamheid zijn ontoereikend.
- Zorg/ondersteuning vanuit één of meerdere disciplines.

Zeer kwetsbare situatie

- Meerdere (psycho)sociale of medische risicofactoren gesignaleerd.
- Beschermende factoren in relatie tot zelfredzaamheid zijn ontoereikend.
- Zorg/ondersteuning vanuit meerdere disciplines.

Ambities & speerpunten

Hoe wordt **de komende periode ingezet** op een Kansrijke Start?

‘Kinderen verdienen extra bescherming vanwege hun kwetsbaarheid. Niet alleen ouders, maar ook staten moeten zich hier maximaal voor inzetten en (aanstaande) ouders ondersteunen in hun taak. Bij alle besluiten die kinderen aangaan dient het belang van het kind voorop staan.’

Bron: Kinderrechtenverdrag

Vervolgaanpak 2022-2025

Opgave

Missie!

Kansrijke Start 2022-2025 Elk kind een Kansrijke Start!

Ambitie:

In elke gemeente structureel een lokale Kansrijke Start-aanpak (inclusief de inzet van interventies), zodat (aanstaande) ouders tijdig de juiste zorg en ondersteuning ontvangen, aansluitend op hun hulpbehoefte

Focus

Lokale en regionale afspraken zorgen voor juiste zorg dichtbij (aanstaande) ouders

- Duurzame regionale en lokale afspraken
- Randvoorwaarden samenwerking medisch en sociaal domein

Professionals en informeel netwerk ondersteunen (aanstaande) ouders optimaal

- Versterken van vakmanschap
- Versterken van samenwerking
- Versterken van informeel netwerk

Acties

Lokale en regionale afspraken zorgen voor juiste zorg dichtbij (aanstaande) ouders

1. Ketenaanpak KS in alle gemeenten

2. Vormen en versterken van lokale coalities

3. Stimuleren regionale samenwerking

4. Betrekken ervaringsdeskundigheid

5. Versterken vakmanschap professionals (scholing & opleiding, richtlijnen & standaarden, beter signaleren en sensitief werken)

6. Investeren in gezond zwanger worden

7. Nu Niet Zwanger in alle gemeenten

Professionals en informeel netwerk ondersteunen (aanstaande) ouders optimaal

8. Implementatie prenataal huisbezoek JGZ

9. Faciliteren aanpak integrale gezinspoli

10. Versterken verbinding huisartsen en lokale coalities

11. Faciliteren versterking rol informeel netwerk / steunorganisaties lokale coalities

12. Stimuleren sterk ouderschap

13. Stimuleren taalontwikkeling

14. Faciliteren kennisontwikkeling

Werkwijze duurzame borging

Bestuurlijke afspraken

Duurzame financiering

Passende regelgeving

Duurzame leerinfrastructuur, inclusief monitoring

Urgentie en verbinding

Focus

Professionals en informeel netwerk ondersteunen (aanstaande) ouders optimaal

- Versterken van vakmanschap
- Versterken van samenwerking
- Versterken van informeel netwerk

Lokale en regionale afspraken zorgen voor juiste zorg dichtbij (aanstaande) ouders

- Duurzame regionale en lokale afspraken
- Randvoorwaarden samenwerking medisch en sociaal domein

Werkwijze

Borging

(Bestuurlijke) afspraken

Duurzame financiering

Passende regelgeving

Duurzame leerinfrastructuur incl. monitoring

Urgentie en verbinding

IZA, GALA & SPUK

Bestuurlijke akkoorden met duurzame financiering voor Kansrijke Start

Gemeenten

- 2024: alle gemeenten ketenaanpak Kansrijke Start
- Ondersteuning bij regie op kinderwens
- Preconceptievoorlichting en -zorg

Zorgverzekeraars

- Duiding ketenaanpak Kansrijke Start

VWS

- Acties vervolgaanpak Kansrijke Start

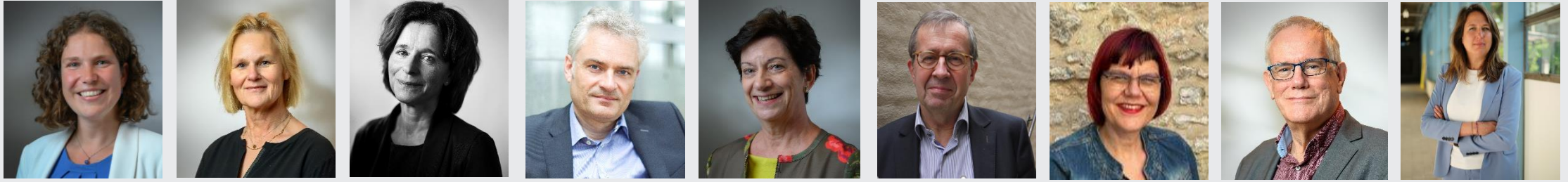
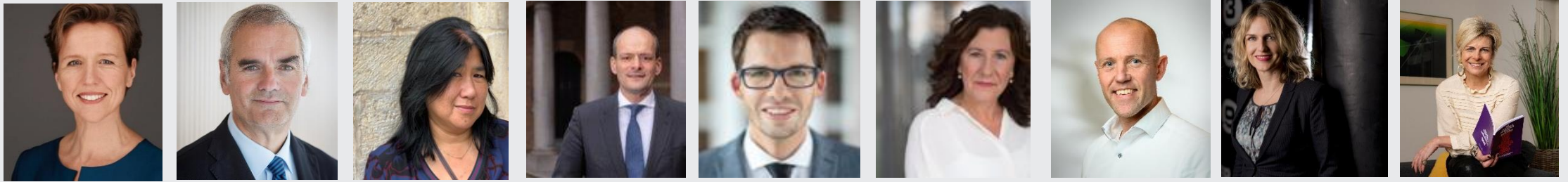
Waar staan we nu?

- Kansrijke Start in IZA en GALA > specifieke uitkering (SPUK)
- Regiobeeld.nl: cijfers en vergelijking voor lokale monitoring
- Verbinding met thema's preventie, armoede, kansengelijkheid en leefomgeving
- > 300 gemeenten Kansrijke start aanpak en versterken aanpak met o.a. leertrajecten, digitale zorgpadentool en toolkit kansrijke ontmoetingen
- Checklist voor regionale samenwerkingsafspraken
- Spiegelgroep adviseert over betrekken ervaringskennis en -deskundigheid
- Wegwijzer gezond zwanger worden
- 252 gemeenten aangesloten op Nu Niet Zwanger
- 1 juli 2022 wijziging Wet Publieke gezondheid: aanbod JGZ voor prenataal huisbezoek
- Maatschappelijke kosten baten analyse voor verbinding zorg- en sociaal domein
- Toolkit Taalschatten voor ouders, professionals en gemeenten
- 2022: Leernetwerk KOOZ
- Inzet versterking vakmanschap professionals
- Inzet versterking informeel netwerk
- Opzet duurzame leerinfrastructuur

Ambassadeurs
Landelijke coalitie
Kansrijke start aan het
woord

**Landelijke coalitie Kansrijke Start
Ambassadeurs eerste 1.000 dagen**

“Kinderen zijn onze toekomst. Laten we samen een klimaat creëren waarin elk kind de kans krijgt zijn of haar potentieel te ontwikkelen, daar heeft de hele samenleving baat bij.”

Tessa Roseboom
Hoogleraar Vroege ontwikkeling en gezondheid
Amsterdam UMC-UvA

Waar je wieg staat, bepaalt hoe kansrijk je toekomst is

“Je postcode is belangrijker dan je erfelijke code: problemen rondom de geboorte komen veel vaker voor bij sociaaleconomische achterstand, armoede dus. Dat heeft te maken met stress door bijvoorbeeld slechte huisvesting, huiselijk geweld en een gevoel van onveiligheid. Daarmee worden pasgeboren kinderen op blijvende achterstand gezet. In de verloskundige hulpverlening moeten we daarom het medisch en sociaal domein verbinden, met name in de meest kwetsbare wijken. Dan kunnen we (aanstaande) ouders pas goed helpen en een hoop latere problemen voorkomen.”

Eric Steegers

Gynaecoloog, afdelingshoofd Verloskunde en Gynaecologie
Erasmus MC

Bij de meest kwetsbare gezinnen zijn de nood én de potentie het grootst

“Als het lukt om de kwetsbaarheden in gezinnen te doorbreken - die vaak van generatie op generatie overgaan - is de potentie om problemen te voorkomen het grootst. Dit vereist nauwe samenwerking van vele partijen op verschillende gebieden van zorg, zoals GGZ, LVB en verslavingszorg.”

Lilian Tham

Directeur-bestuurder

MOC 't Kabouterhuis, zorg voor kinderen 0-7 jaar

Bij de integrale aanpak op lokaal niveau kan een kansrijke start niet ontbreken

“Inwoners in kwetsbare situaties nog beter helpen, daar moet de komende jaren onze focus liggen. Dat begint met een kansrijke start voor iedereen. Daarom moeten de eerste 1.000 dagen structureel onderdeel zijn van inzet op thema’s als preventie, gezondheid, kansengelijkheid en armoedebestrijding.”

Rik van der Linden

Wethouder Jeugd en Gezondheid, Energie & Milieu,
Bereikbaarheid

Gemeente Dordrecht

Goed opgeleide professionals voor de zorgvragen van vandaag en morgen

“Jeugdarts op het consultatiebureau, de huisarts in de wijk of de vertrouwensarts bij Veilig Thuis. We krijgen allemaal in ons leven te maken met een zorgprofessional die zijn of haar carrière is begonnen bij SBOH. Daarmee spelen we een belangrijke rol in de gezondheidszorg in Nederland. Want voldoende goed opgeleide zorgprofessionals die optimaal in staat zijn de zorgvragen van vandaag en morgen het hoofd te bieden: daar zetten we ons voor in. Juist de artsen die in de 1e lijn en publieke gezondheid zetten zich in voor een Kansrijke Start voor elk kind. Dit nog beter verankeren in werken, leren en opleiden is mijn missie!”

Joas Duister

Manager Afdeling Externe Relaties & Strategie
SBOH, voor artsen in opleiding

Ik gun iéder kind een
goede toekomst, door een
taalrijke, stimulerende
speelomgeving samen met
andere kinderen en brede
talentontwikkeling op de
BSO

Loes Ypma
Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang

“Kansrijke start is niet los te zien van inzet op preventie en kansengelijkheid. Dit vraagt verbinding vanuit onder meer het onderwijs, zorg en veiligheid.”

Marcelle Hendrickx
Wethouder Onderwijs, Jeugd & Cultuur
Gemeente Tilburg

Bij inzet op preventie kan inzet op een kansrijke start niet ontbreken

“Kansrijke start wordt steeds bekender als begrip, de volgende stap is nu om het onlosmakelijk verbonden te laten zijn met andere ontwikkelingen (preventie, kansengelijkheid en het terugdringen gezondheidsverschillen). Hier moeten we ons de komende periode hard voor maken.”

Margreet de Graaf-Siegers
Raad van Bestuur Cosis

Het bespreekbaar maken van een kinderwens voorkomt later leed

“Ga in gesprek over kinderwens en laat je cliënt niet door een onbedoelde zwangerschap overvallen.”

#NuNietZwanger

Connie Rijlaarsdam
Programmamanager Nu Niet Zwanger

Een kansrijke start kent een holistische samenhang. De doktersassistent beweegt in vertrouwen voortdurend mee in die eerste 1000 dagen.

“Vóór, tijdens en na de zwangerschap voelt zij als spil de verbindingen. Zij kan de proactieve getuige zijn van een nieuw en waar wonder in een kansrijke omgeving met toekomst. Het is niet één aspect dat een goede start maakt. De jonge of aanstaande ouders hebben in die eerste 1000 dagen meermaals aandacht van de doktersassistent.

Linda de Boer-Hendriks,
Stoppen met roken coach en doktersassistent
Aesculaap Medische Assistentie
Regiocoördinator NVDA Limburg
Ambassadeur van Nederlandse Vereniging van
Doktersassistenten

Wij werken als zorgverzekeraar al lange tijd samen met onder meer gemeenten aan het terugdringen van gezondheidsverschillen

“Onze gezamenlijke proeftuin in de regio Zuid-Limburg om bij kwetsbare gezinnen meer kraamzorg mogelijk te maken is daar een goed voorbeeld van ([link](#)).”

Wiro Gruisen,
Manager Regio-regie
CZ

Zet in op een krachtige gemeenschap in de wijk

“Het programma Kansrijke Start omvat voor mij de meest ultieme vorm van preventie om een zo gezond mogelijk leven te kunnen leiden. Wat het laat zien is dat het een inspanning van velen – van a.s. ouders, informeel netwerker in de wijk, beleidsmedewerker in het sociaal domein tot aan de medisch superspecialist in het topziekenhuis - moet zijn. Het wijst Nederland daarmee de weg naar een gezonde samenleving.”

Koos van der Velden
Hoogleraar Publieke Gezondheid
Radboud UMC

Integrale geboortezorg tussen medisch én sociaal domein voorkomt latere problemen

“In steeds meer ziekenhuizen zetten we in op de samenwerking met partners uit het sociaal domein. Zo ook in dat van mij. We merken dat wij ons in het ziekenhuis daardoor beter kunnen richten op onze expertise en kerntaken. Zwangere vrouwen worden op deze wijze geholpen door de juiste professionals, binnen én buiten het ziekenhuis.”

Marieke Paarlberg
Gynaecoloog-perinatoloog
Gelre Ziekenhuizen Apeldoorn en Zutphen

Gelijke kansen voor alle kinderen

“We moeten ons met z’n allen inzetten voor gelijke kansen voor alle kinderen zodat elk kind gezond, gelukkig en veilig op kan groeien en zich optimaal kan ontwikkelen. Structureel investeren in een Kansrijke Start voor alle kinderen is essentieel in het doorbreken van de overdracht van gezondheidsachterstanden van de ene generatie op de andere”

Peter van Zutphen
Wethouder Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg
Gemeente Heerlen

Hoe mooi en normaal zou het zijn als elk opgroeiend kind een kansrijke start kan hebben.

“Als maatschappij moeten wij er nu toch voor zorgen dat de nieuwste generatie veerkrachtig opgroeit, beweegrijk in verbinding met de natuur en vol met levenskracht. Een gezonde basis voor een positief gezond Nederland.”

Carl Verheijen
Voorzitter Bewegalliantie

We gunnen ieder kind een kansrijke start om het leven te omarmen in goede gezondheid en waardigheid.

“Om dit mogelijk te maken is het essentieel om met onze regionale partners intensief samen te werken en te streven naar gelijke kansen in kwaliteit van leven.”

Carina Hilders
Managing director
Reinier de Graaf Gasthuis Delft

Potentie van Kraamzorg met het oog op het voorkomen van latere problemen

“Als kraamverzorgenden signaleren we veel problemen: we zijn één van de weinige professionals die achter de voordeur komt en een periode intensief betrokken is in het gezin.”

Lindy van Breda Vriesman

Bestuurder

Kraamzorg van het Groene Kruis en Isis Kraamzorg

“De huisarts speelt een continue rol in het leven van het gezin – iets wat van groot belang is bij inzet op een gezonde leefstijl.”

Iris de Vries
Vicevoorzitter
Vereniging Arts en Leefstijl/huisarts

Een goede start maakt het verschil!

“Geboortezorg en jeugdverpleegkundigen werken intensief samen zodat (aanstaande) ouders in (potentieel) kwetsbare situaties al vroeg ondersteund worden. Inzet tijdens de zwangerschap, geeft het kind meer kansen voor de toekomst, ouders meer ‘schoudererschap’ en voorkomt op latere leeftijd lichamelijke, psychische en maatschappelijke problemen. Dat is wat het prenataal huisbezoek JGZ zo belangrijk maakt”.

Dorrit Verzeijl
V&VN Jeugdverpleegkundigen

Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en de beste kansen voor een goede toekomst.

“De eerste 1000 dagen van een kind zijn daarbij cruciaal. Gezamenlijk investeren in een kansrijke start voor elk kind dan ook essentieel en voorkomt latere jeugdhulp en andere problemen. Elke euro verdient zich dus dubbel en dwars terug! Maar veel belangrijker: het levert gelukkige kinderen op en dat is waar we het voor doen!

Manouska Molema
Wethouder Jeugd, Jeugdhulp & Volksgezondheid
Gemeente Groningen

Praten over opvoedstress en ouderschap: de eerste 1000 dagen zijn hét moment

“We moeten met elkaar een samenleving en professionele cultuur ontwikkelen waarin ouders zelf om hulp durven vragen als er thuis stress of onveiligheid speelt. Met oog voor zowel hun ouderschap als het opvoederschap. Want het welbevinden van ouders gaat vooraf aan opvoeden. Juist tijdens de eerste 1000 dagen is dit belangrijk: ouders willen het beste voor hun kind, maar hebben in deze periode vaak heel veel ballen in de lucht te houden!”

Mariëlle Dekker
Algemeen directeur
Augeo

Vergroten van de veiligheid in de maatschappij begint bij een kansrijke start

“Onveiligheid en crimineel gedrag gaan vaak gepaard met psychosociale kwetsbaarheid die jong in het leven is ontstaan. Inzet op een kansrijke start = inzet op veiligheid.”

Lian Smits
Bestuurder
Sterk Huis & Veilig Thuis Midden Brabant

De eerste 1000 dagen van een ouder zijn ‘cruciaal’ voor de ontwikkeling van een kind.

“Maakt (aanstaand) ouderschap eenieder niet ‘kwetsbaar’? Dit normaliseren, maakt ruimte voor Veer-Kracht. Daarvoor is echt luisteren van cruciaal belang. Wanneer ouders zich echt gezien en gehoord voelen, ontstaat er verbinding. Alleen vanuit verbinding kun je iets duurzaam in beweging brengen. Zo bouw je als professional mee aan het fundament van ouderschap en een kansrijke start voor het hele gezin.

Lindy Prins

Mede-eigenaar van Veer-Krachtige Ouders

www.veerkrachtigeouders.nl

Onderdeel van de Spiegelgroep VWS

“Opvoeders die er voor elkaar zijn, zorgen voor gelukkiger gezinnen. Ook in de 1ste 1000 dagen maakt informele steun het verschil.”

Gerda Groen
Programmamanager Home-start Nederland

Als gemeente is het onze taak om deze partijen bij elkaar te brengen

“Een sterke ketensamenwerking is essentieel voor een kansrijke start voor alle kinderen. Alle kinderen verdienen een goede, kansrijke start. Een goede start hangt af van verschillende zaken, zoals de omgeving waarin je opgroeit, de relatie met en tussen je ouders en de financiële situatie van een gezin. Hier kunnen meerdere partijen bij betrokken zijn, die we als gemeente bij elkaar moeten brengen. Daarom zet ik me in voor een sterke ketensamenwerking.”

Petra van den Akker
Wethouder Jeugd(zorg), onderwijs, cultuur en kunst
Gemeente Sud-West Fryslan

Om de kwaliteit van zorg met elkaar te verbeteren, moeten we blijven zoeken naar verbinding

“Dan gaat het niet alleen om verbinding tussen de jeugdgezondheidszorg en andere domeinen, maar ook om verbinding tussen de JGZ-professionals en de ouders en jeugdigen zelf”

Madelon Meijer
Adviseur & Onderzoeker Nederlands Centrum
Jeugdgezondheid

De eerste 1000 dagen bepalen voor een groot deel de toekomstperspectieven voor de rest van iemands leven. Een kansrijke Start is dus enorm belangrijk!”

Ronald Buijt
Wethouder Zorg, ouderen en jeugdzorg
Gemeente Rotterdam

De samenwerking met het sociaal domein pakt de druk op de zorg aan

“We hebben onderzocht in hoeverre de samenwerking in de eerste 1.000 dagen loont. Het blijkt dat dit zowel in kwalitatieve zin loont – (aanstaande) gezinnen worden beter geholpen – als in kwantitatieve zin: we zien dat zowel het ziekenhuis, de zorgverzekeraar en de gemeenten/ sociale partners minder inzet van professionals en kosten kwijt zijn wanneer zij samen werken aan een kansrijke start.”

Lyanne Rövekamp-Abels
Kinderarts–neonatoloog
Juliana Kinderziekenhuis

Het tegengaan van stigma op armoede, psychische problematiek en het vragen van hulp draagt bij aan een meer kansrijke start.

“Als volwassen KOPP (Kind van Ouders met Psychiatrische Problematiek), met ervaringen op het gebied van armoede, uitsluiting en generatietrauma, zet ik mij via #kindvan in voor een meer inclusieve en tolerante samenleving en draag zo bij aan een kansrijke start.”

Paul Hendriks
Ervaringsdeskundige
Lid van de Spiegelgroep VWS

Een gezonde voor de Gezonde Generatie

“Ieder kind verdient een gezonde start in het leven tijdens de eerste 1000 dagen. Al tijdens die eerste fase kunnen we het risico op veel chronische aandoeningen verkleinen. Zo draagt gezond zwanger worden bij aan het voorkomen van zwangerschapsdiabetes. Ook als de moeder al een bestaande vorm van diabetes heeft, kan aandacht voor een gezonde leefstijl voor, tijdens en na de zwangerschap het risico op diabetes type 2 in het latere leven van het kind verkleinen. Daarmee vergroten we de kans op het opgroeien van een Gezonde Generatie.”

Diena Halbertsma
Bestuurslid Samenwerkende GezondheidsFondsen &
Algemeen directeur Diabetesfonds

Een eerlijke kans op een gezond leven begint in de eerste 1.000 dagen

“Maatschappelijke problemen zoals overgewicht, angsten, depressie, stress en verslavingen waren al risico’s bij jongeren. Corona heeft dit risico vergroot en lijkt ook de tweedeling in onze samenleving tussen kansrijk en kansarm te vergroten. Als we niet oppassen vergroten gezondheidsverschillen de komende jaren, in plaats van dat ze kleiner worden. De sleutel ligt in de eerste 1.000 dagen.”

Samantha Dinsbach
Directeur Publieke Gezondheid
GGD Twente

Het belang van de signalerende functie van Kraamverzorgenden

“De Kraamzorg heeft een cruciale rol als het aankomt op het herkennen en signaleren van mogelijke problemen in het gezin. Zij maken het gezin gedurende de eerste dagen na de geboorte intensief in de eigen omgeving mee.”

Simone van der Veen
Projectleider/ adviseur geboortezorg

Een goede start is essentieel. Elk kind kan zich zo optimaal ontwikkelen en collectief wordt de basis gelegd voor een gezonde, rechtvaardige en vreedzame samenleving.

“De belangrijkste factoren in de ontwikkeling van een kind zijn de ouders/verzorgers, andere kinderen en de sociale en fysieke leefomgeving waarin een kind opgroeit. Dat weten we op basis van onze wereldwijde ervaring de afgelopen vijftig jaar. Het investeren op wijkniveau in connecties is cruciaal: tussen ouder en kind, tussen kinderen, tussen gezinnen en tussen professionals.”

Leontien Peeters
Country Representative Netherlands
Bernard van Leer Foundation

Hoewel we voor verschillende organisaties werken, moeten we als collega's een solide keten vormen binnen de integrale geboortezorg.

“Gezamenlijk streven we naar een kansrijke start voor alle kinderen met hun ouders. Een zwangerschap duurt slechts negen maanden, ouder ben je voor de rest van je leven. Het versterken van de samenwerking tussen de geboortezorg, jeugdgezondheidszorg en het sociaal domein is daarom cruciaal. Hierin vormt de jeugdgezondheidszorg een onmisbare schakel. Alleen samen kunnen we ieder kind een kansrijke start geven.”

Jinke van der Put

Jeugdarts KNMG, Arts Maatschappij en gezondheid i.o.

Voorzitter Verloskundig Samenwerkingsverband Midden-Brabant

Aandachtsfunctionaris Integrale geboortezorg

Het belang van taalontwikkeling op de kansen later

"Het kan toch niet waar zijn dat we pleisters blijven plakken als het gaat om taalverwerving? We zijn het aan alle kinderen verplicht om ze juist op dat gebied een écht goede start te geven."

Laurentien van Oranje
initiatiefnemer Taalschatten

“Ieder kind verdient een gezonde en kansrijke start.”

Door extra en eerder aandacht te hebben voor (aanstaande) ouders in kwetsbare omstandigheden kun je passende hulp bieden die het hele gezin ten goede komt. Het verminderen van factoren die stress veroorzaken bij gezinnen is daarbij cruciaal.

Marjolein Moorman
Wethouder onderwijs, Jeugd (zorg), Armoedebestrijding en
Schuldhulpverlening, Masterplan Zuidoost en Coördinatie
Maatschappelijke voorzieningen
Gemeente Amsterdam

*Credits foto:
Roderik Rotting*

“Veel gezondheidswinst valt nog te behalen wanneer we in het ziekenhuis aandacht besteden aan psychosociale kracht en kwetsbaarheid”

De medische wetenschap heeft onze kennis over biomedische aspecten van gezondheid enorm ontwikkeld. Actieprogramma Kansrijke Start geeft ons de ruimte voor verdere gezondheidswinst door samenwerking tussen het medisch en sociaal domein.

Birgit Levelink
Kinderarts
UMC Maastricht

“We weten dat kinderen die geen goede start hebben in het leven meer risico lopen in het ontwikkelen van gezondheidsachterstanden op latere leeftijd.”

“Als we met elkaar echt het verschil willen gaan maken, zullen we daarom domeinoverstijgend moeten samenwerken en investeren in die eerste 1000 dagen. In Groningen doen we dat vanuit zorgverzekeraar Menzis in de provinciale coalitie Kansrijke Start. Hierin zijn alle partijen vertegenwoordigd; van gemeenten tot kraamzorg tot maatschappelijk werk.”

Suzanne Oostvogels
Regioregisseur Menzis

“Ieder kind heeft recht op een goede start.”

“Met kansen om zich te ontwikkelen en in een gezonde omgeving. Dit pakken we in Nijmegen lokaal op en begint wat mij betreft al tijdens de zwangerschap. Samenwerken met alle partners die in deze fase betrokken zijn is daarom belangrijk. (Aanstaande) ouders en verzorgers die hulp nodig hebben, ondersteunen we. Onder andere door hun netwerk te versterken via de methode centering pregnancy waarbij vrouwen groepsgewijs verloskundige zorg ontvangen en samen ervaringen uitwisselen. Tegelijkertijd werken we samen met organisaties aan een sterke sociale basis, zorgen voor een groene omgeving met sociale functies, focussen op gezondheid én stimuleren iedereen te bewegen. Dit draagt allemaal bij aan een kansrijke start.”

Cilia Daemen

Wethouder welzijn, gezondheid en inclusie,
klimaatadaptatie en stadsvergroening, mobiliteit
Nijmegen

“Laten we opvoeden weer samen doen.”

“Veel ouders zijn onzeker en hebben het gevoel er alleen voor te staan. Gelukkig zijn er steeds meer gemeenten initiatieven om ouders met elkaar in contact te brengen. Hierdoor vermindert de stress bij ouders en daarmee bij hun kinderen”

Leontine Bibo
Directeur Buurtgezinnen

“Elk kind een kansrijke start. Daar zet ik mij graag voor in.”

“Stoppen met roken is daarvoor een belangrijke eerste stap, juist ook voor vrouwen en partners in kwetsbare situaties. Roken veroorzaakt en onderhoudt stress. Stoppen met roken leidt tot verbetering van de mentale gezondheid en helpt tegen stress. Een kansrijke start begint met een rookvrije start voor het kind én de ouders.”

Clasien van der Houwen
Gynaecoloog
Voorzitter Taskforce Rookvrije Start

“In mijn werk als internist zie ik veel patiënten met chronische ziekten.”

“De oorzaak van deze problemen is vaak terug te herleiden naar het hele vroege leven. Als we de gezondheidsverschillen in de samenleving kleiner willen maken, moeten we daarom zo vroeg mogelijk beginnen.”

Robin Peeters

Voorzitter Nederlandse Internisten Vereniging en
afdelingshoofd Interne Geneeskunde Erasmus MC

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

www.kansrijkestart.nl

Kansrijke
Start